

Вероніка ДОЛГИХ,
студентка 2 курсу
факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
Науковий керівник **Олена ТЕЛЬЧАРОВА,**
ст. викладач (БДПУ)

РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ РОЗУМОВОГО ВИХОВАННЯ

Останнім часом особлива увага приділяється дослідженням у галузі навчання і виховання дітей дошкільного віку, оскільки саме на цих етапах психічного розвитку закладаються основи майбутньої особистості. Цілком зрозумілим стає те, що нині актуальною проблемою і завданням сучасної психоло-педагогічної науки є напрацювання ефективних психодіагностичних і розвивальних засобів розвитку пізнавальних здібностей дітей дошкільного віку.

У дошкільному віці закладаються основи важливих складових особистісного й інтелектуального розвитку дошкільника. Розумове виховання забезпечує необхідний рівень розвитку дитини, її умінь, навичок, системи елементарних знань, способів розумової діяльності, розвиток здібностей, зокрема пізнавальних.

У численних роботах класиків педагогічної думки (Я. Коменського, Й. Песталоцці, К. Ушинського, Ю. Фаусек), гостро підіймалася проблема розумового виховання. Психологічні особливості розумового розвитку досліджували (Л. Венгер, В.Котирло, Л. Параманова, М. Поддьяков, М. Веракса та інші), а педагогічні умови та засоби вивчали Л. Артемова, Т. Поніманська, Є. Тихеева та інші).

Мета нашого дослідження полягає в обґрунтуванні педагогічних умов розвитку пізнавальних здібностей дітей дошкільного віку.

Пізнавальні здібності виступають як вибіркова спрямованість особистості до пізнання, його предметної сторони і самого процесу оволодіння знаннями. Пізнавальний інтерес – не будь-який інтерес до об'єкта пізнання, це інтерес, пов'язаний з ядром пізнавальної діяльності.

Основою розвитку пізнавальних здібностей дітей вважається розвиток пізнавальних процесів, серед яких виділяється уява, пам'ять та мислення (С. Волкова, Н. Столярова та ін.).

У старшому дошкільному віці виявляються такі якості розумової діяльності дитини:

– допитливість – здатність до наполегливого пошуку різних способів вирішення розумового завдання; вона є джерелом активності дитини, прагнення глибоко і різнобічно пізнати світ; породжує і забезпечує функціонування пізнавального інтересу, який є емоційно забарвленим виявом потреб людини;

– критичність – здатність до об'єктивної оцінки фактів, явищ та аналізу результатів діяльності;

– кмітливість – швидкість розумової реакції;

– вдумливість – глибина і зосередженість розумової діяльності.

За результатами узагальненого аналізу літературних джерел для пізнавальних здібностей характерним є власне висока загальна мисленнєва

активність, схильність до розумового напруження, вміння легко оперувати логічними операціями – систематизацією, класифікацією, узагальненням, творчі прояви у виконанні різноманітних завдань, прагнення успіху.

Підвищений потяг до розумового навантаження, підсилена потреба до пізнавальної діяльності дитини розглядаються більшістю фахівців як загальний чинник і передумова розвитку високого рівня пізнавальних здібностей. Суттєвою при цьому є роль і місце психолого-педагогічних, насамперед, ігрових умов та розвитку творчо-ігрового потенціалу дитини дошкільного віку.

На нашу думку, ефективним щодо розвитку пізнавальних здібностей у дітей дошкільного віку є застосування різноманітних за змістом, спрямованістю (комп'ютерні, дидактичні, змагальні, імітаційні, рольові) і засобами (зі знаряддям, без знаряддя) ігрових психотехнік, які орієнтовані, перш за все, на розвиток „домінантних показників” пізнавальних здібностей, які у кожної дитини мають різну специфіку. Завдяки цьому оптимізується весь процес розвитку пізнавальних здібностей дитини, виробляється найважливіший для наступного кроку розвитку дитини індивідуальний „почерк”, що проявляється першу чергу в індивідуально-успішному вирішенні дитиною пізнавальних завдань, гармонійності розвитку різних компонентів пізнавальних здібностей.

Результати нашого дослідження дозволили нам стверджувати, що наукове припущення відносно обумовленості розвитку пізнавальних здібностей дітей дошкільного віку характером керівництва з боку вихователя процесом розумового виховання, підтвердилося.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко А., Дятленко Н. Розвінчуємо стереотипні уявлення про заняття. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2016. №5. С.4-12.
2. Лаба Н., Поніманська Т. Входимо у Світ: система інтегрованих занять з дітьми шостого року життя. Тернопіль : Мандрівець, 2011. 400 с.

Вікторія КЛЮЧИК,
студентка 1 курсу ОС магістр
факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
Наук. керівник: **Надія КОТ**,
к.пед.н, доцент (БДПУ)

СПОРТИВНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

В дошкільному віці закладаються особистісні якості, формується світосприйняття, засвоюються елементів культури – моральної, естетичної, фізичної та ін. У багатьох дослідженнях наведено аналіз різних концепцій інкультурації дітей цього віку як процесу освоєння ними соціокультурного досвіду людства, відповідних цінностей, знань, навичок [1, 2, 3]. Проте у вітчизняній теорії фізичного виховання дітей дошкільного віку майже відсутні роботи, що аналізують стосовно дошкільнят проблему освоєння спортивної культури і здійснення на цій основі спортивного виховання.